

КАРЪЛ ДЖИНО ПОСЛЕСЛОВ

Превод от английски: Боян Дамянов, 2001

chitanka.info

Когато за пръв път се запознах с Марио Пузо, аз с изненада открих, че той по нищо не прилича на своите герои. Онзи Марио, когото ми бе съдено да опозная, беше преди всичко съпруг, баща, любовник, духовен учител и искрен приятел. Беше мил и великодушен, непресторен (доколкото това изобщо е възможно), естествен, остроумен и интелигентен. Той излъчваше онази преданост, справедливост и състрадание, за която призоваваше в книгите си, без следа от поквареността на своите злодеи. Тази поквареност той виждаше в кошмарите, а не в спокойните си сънища и мечтите си. Марио беше свенлив, кротък и щедър човек, който рядко съдеше околните. Ние прекарахме заедно двайсет години от живота си — заедно играехме, заедно мислехме и заедно работехме.

Марио имаше особена слабост към ренесансова Италия, а семейната история на Борджиите бе вълнувала въображението му през целия му живот. Той беше убеден, че тъкмо те са най-ранната мафиотска фамилия, много по-коварна от всички, които бе описал в предишните си книги. За него папите бяха първите донове, а папа Александър беше истинският Кръстник.

През повечето години, които прекарахме заедно, Марио не спираше да ми разказва случки из живота на Борджиите. Техните подвизи едновременно го шокираха и забавляваха, а някои от тях — леко модернизирани и изчистени от исторически привкус — послужиха за сюжетна основа на книгите му за мафията.

Едно от големите удоволствия на Марио бе да пътува и той често си го доставяше. След като посети Ватикана през 1983 г., той остана толкова очарован от вида, атмосферата и храната на Италия, бе така омагьосан от нейната история, че реши да напише роман за нея. Още тогава, преди толкова много години, той започна да нахвърля основите на книгата си за фамилията Борджия, която тогава наричаше просто „поредната ми семейна сага“. И макар че междувременно написа няколко други романа, всеки път, когато му се изчерпваше вдъхновението, блокираше или губеше кураж за писане, той разгръщаше черновите на книгата си за Борджиите, сякаш в тях търсеше сила или убежище.

— Как бих искал да напиша книга по този суров материал, която да ни донесе много пари — каза ми той един ден, докато лежеше на

кушетката в кабинета си и гледаше втренчено в тавана, както му беше навик.

— Ами защо не я напишеш тогава? — запитах аз.

— До четирийсет и осем годишна възраст аз бях един начинаещ писател, скъпа — отвърна той. — Бях написал две книги, които критиката определи като шедеври, но двете общо ми донесоха едва пет хиляди долара. Чак след като написах „Кръстникът“, бях в състояние да издържа семейство. Твърде дълго съм бил беден, за да поемам рискове на моята възраст.

След прекарания през 1992 г. инфаркт аз отново го запитах:

— Е, какво реши за книгата за Борджиите?

— Най-напред трябва да напиша още две книги за мафията и тогава — каза той. — Освен това, засега ми доставя удоволствие да си отглеждам героите. Рано ми е да се разделям с тях.

Докато Марио се възстановяваше от сърдечната операция, двамата с него живеехме в Малибу. Тогава той си даваше кураж и се развличаше от скуката, като четеше книги за Италианския ренесанс или изписваше страници с бележки за Борджиите, които ми даваше да чета, за да ги обсъждаме после.

Марио беше извънредно остроумен и имаше много оригинален поглед върху живота.

— Лукреция е добро момиче — каза той един ден, докато работехме в кабинета му. Аз се засмях.

— А останалите членове на семейството? — попитах го. — Те ли са злодеите?

— Чезаре е патриот, който наред с това иска да стане и герой — отвърна той. — Александър е грижовен баща, искрено привързан към семейството си. Като повечето хора, и те са имали своите грехове, но от това не следва, че са лоши.

Този ден в продължение на няколко часа ние разговаряхме за героите му и много се смяхме, а после той седна и завърши сцената, в която Чезаре спори с баща си дали иска да бъде кардинал.

Единствените случаи, когато Марио се съгласяваше да излезе от къщи и да вечеря с някого на ресторант, бяха, когато Бърт Фийлдс — изтъкнат историк, негов личен адвокат и един от най-добрите му

приятели — идваше в града. При всичките ни срещи, независимо дали ставаха на Източното или на Западното крайбрежие, разговорът неизменно се завърташе около темата за Борджиите. Самият Бърт не по-малко от Марио се вълнуваше и забавляваше с властолюбието и коварството на Ренесанса.

— Кога най-после ще я завършиш тази книга за Борджиите? — питаше той.

— Работя по нея — отвърщаше Марио.

— Една част вече е завършена — казвах аз на Бърт.

И Бърт кимаше доволно с глава.

Марио често канеше Бърт на гости, за да обменят случки, да си задават въпроси и да споделят впечатления. Всеки път, когато Бърт си тръгнеше, двамата с Марио продължавахме да си говорим за Борджиите и той кипеше от въодушевление, че пише историята на фамилията.

— Защо да не ти помогна да завършиш книгата? — предложих му аз един ден през 1995 г., след като в продължение на няколко безкрайно интересни часа бяхме разговаряли за любов, човешки отношения и предателство.

— Аз ползвам съавтор само след смъртта си — пошегува се той.

— Добре де — казах аз, — но какво ще правя с един незавършен ръкопис?

Марио се засмя.

— Ти ще го завършиш — отвърна той.

— Не мога да го завърша вместо теб — отвърнах аз. — Не помня нищо от онова, което си ме учил.

По онова време дори не можех да си представя живота без него. Той ме потупа по рамото и каза:

— Можеш, как да не можеш! Знаеш историята наизуст. Освен това аз имам толкова много готов материал, а и от години все за това говорим. Просто попълваш празнините, и толкова. — Той ме погали по бузата и каза: — Всичко, което знам, съм го предал на теб.

Две седмици преди смъртта си, макар че сърцето му вече му изневеряваше, Марио беше в пълно съзнание, с ясен и бистър ум. Един ден, както си седях пред бюрото в кабинета му, той се пресегна, отвори

най-долното чекмедже и измъкна сноп жълти листове, изписани с червен флумастер.

— Прочети това — каза ми той и ми подаде листовете.

Аз се зачетох и заплаках. Това беше последната глава от книгата за Борджиите.

— Завърши я — каза ми той. — Обещай ми, че ще го направиш.

И аз я завърших.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.